

KOM GODT I GANG MED LÆSETRÆNINGEN DERHJEMME

VEJLEDNING TIL FORÆLDRE

BH.KL.-3. KLASSE

Hvordan hjælper du dit barn til at blive en god læser,
og hvad kan du gøre for at understøtte skolens arbejde?

Kære forældre

De fleste børn begynder i skole med store forventninger om at lære at læse. Som forældre har I sikkert også forventninger i den retning. Lysten til at lære at læse kommer først og fremmest ved, at I som forældre viser interesse for jeres barns skoledag.

Det er i skolen, barnet skal have sin læseundervisning, men som forælder er du en vigtig medspiller. Sammen kan vi vise barnet, at læsning er en fælles og vigtig sag. I forældre er rollemodeller for jeres børn, både når I taler, læser og skriver. Du kan være med til at give dit barn de bedste forudsætninger for at lære at læse.

På vores skole bygger vi videre på det grundlag for barnets sprog og læseudvikling, der allerede er skabt i hjemmet og børnehaven. Her foregår selve læseundervisningen. Selve læsetræningen foregår derhjemme, hvor dit barn har brug for din støtte.

I denne pjece kan du læse om, hvordan du kan støtte dit barn bedst muligt til at blive en god læser.

INDHOLD

Læsetræningen derhjemme - sådan støtter du dit barns læseudvikling	3
Hjælp dit barn med at blive læseklar	5
Læsning og skrivning hører sammen	6
Gode råd, når dit barn læser for dig	7
Gode råd til oplæsning for dit barn	8
Læseråd - når dit barn begynder at læse på egen hånd	9
Vil du vide mere?	9

LÆSETRÆNINGEN DERHJEMME - SÅDAN STØTTER DU DIT BARNS LÆSEUDVIKLING

Det vigtigste, du kan gøre, er at støtte og opmuntre dit barn. Ros og opmuntring fremmer lysten til at læse, og det fører igen til, at de allerfleste børn finder ud af, at læsning er sjovt og spændende, og at det giver gode oplevelser.

Vis interesse for det, dit barn lærer. Ros barnet for det, det kan, og for de fremskridt, barnet gør. Ros gerne for indsatsen, barnets tilgang og modet.

Inddrag barnet i din egen læsning og skrivning som en naturlig del af hverdagen. Tal med barnet om ord, vendinger og sproglige finurligheder.

SKAB LÆSELYST

Børn får mere lyst til at læse og skrive, hvis forældrene viser vejen:

- Læs og skriv selv – vær en god rollemodel for dit barn, og vis dit barn, hvad læsning og skrivning kan anvendes til.
- Forær dit barn bøger og/eller gå på biblioteket sammen.
- Leg med rim, remser og ord, så barnet får kendskab til sprogets lyde.
- Stil spørgsmål til de bøger, barnet har med hjem.
- Svar på de spørgsmål, som barnet stiller om ord, læsning og skrivning.
- Læs højt for barnet.
- Få den daglige læsning ind som en fast rutine i jeres familie – helst 20 minutter hver dag.

Tag fat i dit barns dansk- eller kontaktlærer, hvis du oplever, at læsetræningen derhjemme ikke fungerer godt. Måske skal rådene tilpasses jeres familie.

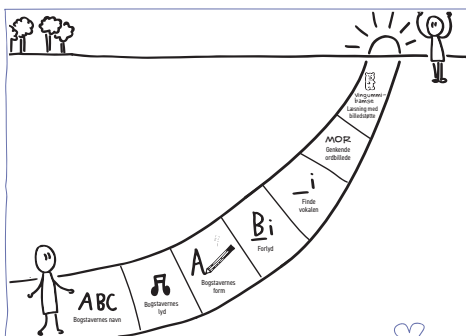

LÆSEUNDERVISNINGEN I SKOLEN (BH.KL.-3. KL.)

I en klasse befinder eleverne sig på mange forskellige læseniveauer. Dansk lærerne læser jævnlgt med eleverne og finder det rette niveau. I skolen testes eleverne hvert år, og data følges tæt af skolens læsevejleder. I den daglige undervisning tager lærerne højde for dette og tilpasser læseundervisningen og læseteksterne til de enkelte elever. Lærerne vil til samtaler og på digitale platforme informere jer om, hvor i læseudviklingen jeres barn befinder sig.

LÆSESTIEN

At lære at læse kan sammenlignes med at bevæge sig op ad en sti, hvor hvert trin markerer nye og sværere ord, som barnet kan læse. Nogle børn kommer hurtigt op ad stien, for andre tager det længere tid, men det er den samme læsesti, alle børnene skal op ad.

Ikke alle børn lærer at læse i samme tempo, men det er den samme læsesti, de følger.

Læsning består både af afkodning, læseforståelse og motivation:

- *Afkodning* er, når barnet kan læse de ord, en tekst består af.
- *Forståelse* er, når barnet forstår indholdet af teksten.
- *Motivation* er, når barnet har lysten til at læse.

SKOLESTART OG LÆSEKLAR

Det er *ikke* tanken, at du som forælder skal læsetræne med dit barn, så snart det er begyndt i børnehaveklassen. I de fleste tilfælde er barnet slet ikke parat til at lære at læse endnu på det tidspunkt. Til gengæld er det en rigtig god idé, at du ofte læser højt for dit barn, eller endnu bedre læser sammen med dit barn, så barnet kan se bogens billeder, og I kan snakke om bogens handling, mens du læser. Herved lærer barnet, at læsning er sjovt, underholdende og lærerigt, ligesom det er en hyggelig måde at være sammen med far eller mor på.

DE TRE ALFABETER

Gennem legen lærer børnene om de tre alfabeter – at hvert bogstav har et navn, en form og en lyd. Her er det især vigtigt, at børnene lærer at skelne mellem bogstavets lyd og dets navn, fx:

- *Navnet* på bogstavet "M" udtales "ÆM".
- *Lyden* af "M" laves ved at lukke læberne sammen, mens du siger lyden "mmm".

HJÆLP DIT BARN MED AT BLIVE LÆSEKLAR

OPDAG SKRIFTSPROGET SAMMEN MED DIT BARN

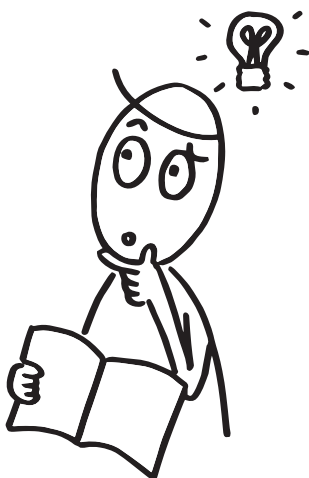
Børn lærer nemmere at læse og skrive, hvis de begynder tidligt.

- Træn bogstaverne i alfabetet, syng *Alfabetsangen* ("A, B, C, D ..."), hæng magneter med bogstaver på køleskabet, på en plakat eller et skriveunderlag.
- Læs billedbøger med tekst. Lad barnet se med, og snak om nogle af bogstaverne og ord.
- Skriv kort til bedsteforældre, breve, indkøbs-, huske- og ønskeseddel.
- Læs skilte og reklamer.
- Skriv navn, ord og fortællinger til barnets tegninger. Skriv tydeligt og med enkeltstående bogstaver.
- Værdsæt, og ros barnets skriveforsøg. Bed evt. barnet selv læse det skrevne højt.
- Læs gerne de samme bøger flere gange.
- Leg med ordkort: Skriv navne på ting fra hjemmet ned på kort/papir, og hæng dem op.
- Leg *Skibet er ladet med ...*

UDVID DIT BARN'S ORDFORRÅD - LEG MED SPROGET

Børn lærer nemmere at læse, hvis de har et stort ordforråd og viden om mange ting. Når du gør noget sammen med dit barn i hverdagen, kan du støtte og udvide dit barns ordforråd:

- Inddrag dit barn i dine aktiviteter, og tal om dem.
- Hjælp dit barn med at lære nye ord. Sig selv ordene tydeligt.
- Leg med ord, sæt dem sammen på en sjov måde, fx "æbletræ" - "trææble". Tal om, hvad det betyder.
- Spil ordudviklende spil, fx *Vildkatten*.
- Lad dit barn lytte til bøger - evt. lån lydbøger på biblioteket (eReolen) - at lytte med ørerne er en vigtig del af læsningen.
- Tag på ture sammen: i skoven, ud på landet, i byen, i butikker. Tal om, hvad I oplever.
- Tal om begivenheder fra dagen, fx ved fælles måltider.

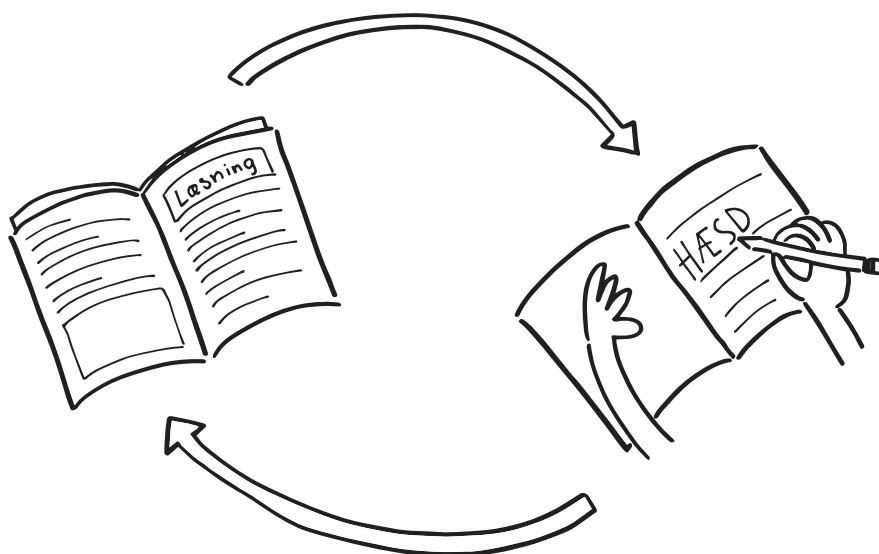

LÆSNING OG SKRIVNING HØRER SAMMEN

Forskning viser, at læsning og skrivning gensidigt støtter hinanden. Gennem tidlig skrivning gør børnene sig vigtige erfaringer om forholdet mellem sproglyde og bogstaver, og det er en stor støtte for læseindlæringen.

BØRNESKRIVNING

Børnene lærer også at børneskrive, hvilket betyder, at de lytter til lydene i det talte sprog og skriver det, som de kan høre. Nogle børn lærer faktisk at læse gennem skrivningen. Reglen er, at i børneskrivning kan man ikke lave fejl. Men husk, at barnet børnestaver – du voksenstaver.

Læsning og skrivning hører sammen på den måde, at barnet kan læse og skrive små ord, når bogstavernes form og lyd læres. Barnet kan læse små ord og børnestaver ud fra sit kendskab til lyde og ord.

GODE RÅD, NÅR DIT BARN LÆSER FOR DIG

FØR BARNET LÆSER

- Lad barnet undersøge bogen – titel, forfatter, forside, bagside, illustrationer, indholdsfortegnelse, særpræg m.m.
- Tal om/gæt på, hvad bogen handler om. Inddrag barnets egne erfaringer med emnet.
- Undersøg, om der er ord, som barnet ikke forstår betydningen af.

MENS BARNET LÆSER

- Hvis barnet ikke selv kan læse et drilsk ord, så hjælp med den første lyd, eller giv barnet en ledetråd.
- Hvis ordet fortsat driller, så læs ordet for barnet. Det kan evt. aftales, at barnet banker i bordet, hvis det har brug for hjælp.
- Ved fejl skal du kun afbryde barnet, hvis fejlen forstyrrer forståelsen. I kan tage en snak om de svære ord bagefter.
- Hvis bogen er for svær, så find en anden.
- Husk altid at rose og opmuntre barnet.

EFTER BARNET HAR LÆST

- Lad barnet genfortælle, hvad det har læst.
- Tal om ord, der er svære at læse, og ord, der er svære at forstå.
- Tal om bogen – var den god, sjov, uhyggelig, kedelig, spændende?

Skab gode læsestunder derhjemme. Lad barnet læse for dig, og sørg for at rose og opmuntre undervejs.

GODE RÅD TIL OPLÆSNING FOR DIT BARN

Læs gerne for eller med dit barn hver dag. Selv om børn godt kan læse selv, kan de stadigvæk godt lide at få læst bøger højt.

Det er vigtigt at vælge bøger, som dit barn er interesseret i, og som også kan udvikle dit barns sprog, viden om verden m.m.

FØR DU LÆSER

- Vælg sammen med dit barn forskellige typer bøger – også små fagbøger.
- Kig bogen igennem sammen med barnet, før du læser den op. Se også på bagsiden, indholdsfortegnelsen, titel og billeder. Tal om, hvad bogen mon handler om.
- Hvis du læser en fagbog, så tal om, hvad dit barn ved i forvejen om bogens emne, og spørg dit barn, hvad han/hun gerne vil have at vide i bogen.

MENS DU LÆSER

- Læs tydeligt, og udtal alle ordene præcist og fuldt ud.
- Bed dit barn om at gætte på betydningen af ukendte ord ud fra den sammenhæng, de står i. Snak om de svære ord undervejs.
- Snak om handlingen eller emnet undervejs, spørg fx dit barn, når du har læst en side i en historie: "Hvad mon der sker nu?"

NÅR DU HAR LÆST

Nu kan I tale om bogen. Du kan fx spørge sådan:

- Hvad kunne du bedst lide i bogen? Hvorfor?
- Hvad kunne du ikke lide? Hvorfor?
- Var der noget, der var svært at forstå? Hvad?
- Forestil dig, hvad der sker, efter at historien er slut.
- Fik bogen dig til at tænke på noget bestemt eller på andre bøger?
- Hvis du har læst en fagbog, så spørg dit barn, hvad hun/han fik ud af bogen. Fik dit barn svar på det, han/hun ville vide?

Som forælder er du rollemodel for dit barn.
Der er stor værdi i at læse højt for barnet.

LÆSERÅD - NÅR DIT BARN BEGYNDER AT LÆSE PÅ EGEN HÅND

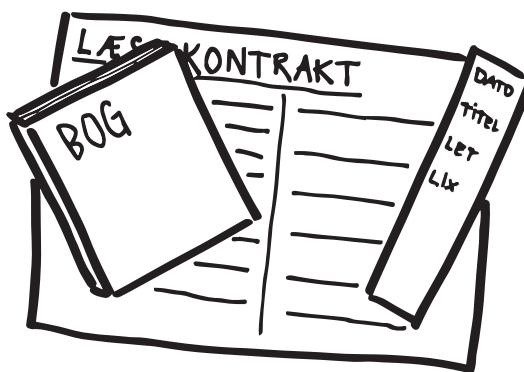
Når barnet begynder at læse bøger helt på egen hånd, så fortsæt med at vise interesse. Hjælp barnet med at holde læsningen ved lige, gerne ved at få læst 20 minutter hver dag. Spørg ind til bøgerne, og lad barnet fortælle om dem, hvis det har lyst. Tal stadig med barnet om svære ord og udtryk.

Dit barn vil på et tidspunkt gerne læse inde i sig selv frem for højt for dig. Hvis du er i tvivl om, om det er det rette tidspunkt, så spørg dansklæreren. Typisk er det mellem 2. og 3. klasse, når barnet læser flydende og forstår indholdet.

TIP TIL AT FINDE DEN RETTE FRILÆSNINGSBOG

En tommelfingerregel siger, at barnet skal kunne læse ni ud af ti ord uden hjælp. Hvis barnet skal have hjælp til flere ord, er frilæsningsbogen for svær og skal udskiftes med en lettere.

Det er godt at få skabt gode læserutiner, hvor dit barn altid har en bog, der passer i niveau. Læs gerne 20 minutter hver dag. Måske er der en læsekontrakt, som kan hjælpe på vej.

VIL DU VIDE MERE?

Har du brug for yderligere inspiration, kan du henvende dig til dit barns dansklærer, skolens læsevejleder eller læringscenteret/biblioteket.

God fornøjelse med læsningen!

Pjece til bogen *Mestringsvejen* © Dansk Psykologisk Forlag, 2025

Kan hentes gratis på dpf.dk

Tekst: Mette Bach Laursen og Mie Askjær Midtgaard

Sats: Louises design

Illustrationer: Anja Clausager Lauritsen

Dansk
Psykologisk
Forlag